

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 97/2012-323

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Miroslava Duriša a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, proti postupu Slovenskej informačnej služby týkajúcemu sa použitia informačno-technických prostriedkov na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Slovenská informačná služba nezničením výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov týkajúcich sa sťažovateľa, ktoré boli získané na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a sp. zn. Ntt-3-482/2006 z 18. mája 2006, **p o r u š i l a** základné práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo zaručené podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. **P r i k a z u j e** Slovenskej informačnej službe, aby zničila výsledky použitia informačno-technických prostriedkov nachádzajúce sa v jej dispozícii, ktoré tvorí primárny materiál a sekundárny materiál týkajúci sa sťažovateľa a ktoré boli získané na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a sp. zn. Ntt-3-482/2006 z 18. mája 2006, a písomne o tom sťažovateľa informovala.

3. Slovenská informačná služba **j e p o v i n n á** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **693,80 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. júna 2011 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 21 ods. 1 a 3, čl. 22 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a zároveň vyslovenia porušenia práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a to postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2006. Taktiež sa domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených v čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 21 ods. 1 a 3, čl. 22 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 1, 2 a 3 a čl. 12 ods. 1 a 3 listiny a práv zaručených čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, a to postupom Slovenskej informačnej služby (ďalej aj „SIS“) týkajúcim sa použitia informačno-technických prostriedkov (ďalej aj „ITP“) na základe rozhodnutí krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 (ďalej aj „súhlas 1“) a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 (ďalej aj „súhlas 2“).

2. V tejto veci ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 97/2012-229 z 20. novembra 2012 rozhodol, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005 a v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006, ako aj rozhodnutím krajského súdu v danej veci z 18. mája 2006 boli porušené základné právo sťažovateľa na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 listiny, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Súhlas 1 a súhlas 2, ktorými krajský súd povolil SIS použitie ITP vo vzťahu k sťažovateľovi, ústavný súd uvedeným nálezom zrušil.

3. Ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa postupom SIS v súvislosti s použitím ITP na základe súhlasu 1 a súhlasu 2 ústavný súd odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie, a to uznesením č. k. III. ÚS 97/2012-124 zo 6. marca 2012, ktoré meritórne nález z 20. novembra 2012 v predmetnej veci predchádzalo. Ústavný súd v tomto uznesení uviedol, že prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa SIS bráni subsidiarita jeho právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom, ktoré sú oprávnené poskytnúť v tomto smere navrhovateľovi súdnu ochranu. Uviedol, že na ochranu súkromia a osobnosti sťažovateľa existujú v danom prípade prostriedky nápravy garantované normami trestného práva a občianskeho práva. V tejto súvislosti poukázal aj na právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v zákone č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon o ochrane pred odpočúvaním“), ktorý v § 8 upravuje právnu zodpovednosť v prípadoch nezákonného použitia ITP vrátane vyhotovenia alebo skopírovania záznamu získaného použitím ITP. Ústavný súd bol tiež toho názoru, že podľa zásady subsidiarity nemal právomoc meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach vo vzťahu k SIS, pretože dohľad nad operáciami SIS má v zmysle § 1 až § 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním krajský súd, čo vylučovalo právomoc ústavného súdu nariadiť zničenie akéhokoľvek materiálu v dispozícii SIS.

4. Po neúspešnom vyčerpaní dostupných vnútroštátnych prostriedkov nápravy v súvislosti s existenciou a nezničením záznamov a ďalších výstupov získaných použitím ITP sa sťažovateľ obrátil na Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý rozsudkom z 20. júla 2021 týkajúcim sa jeho sťažností č. 58361/12, č. 27176/16 a č. 25592/16 vyslovil, že v sťažovateľovej veci došlo k porušeniu čl. 8 dohovoru z dôvodu realizácie súhlasov na požitie ITP za absencie efektívneho prostriedku nápravy, ktorý by sťažovateľovi umožnil brániť sa pred zásahom do jeho práv spočívajúcim v pretrvávajúcej existencii primárnych a sekundárnych výsledkov použitia ITP.

5. Na základe rozsudku ESLP z 20. júla 2021 podal sťažovateľ návrh na obnovu konania v predmetnej veci. Ústavný súd po prerušení konania a rozhodnutí v súvisiacej sťažovateľovej veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 611/2022 následne nálezom č. k. III. ÚS 117/2023-64 z 12. októbra 2023 obnovu konania v sťažovateľovej veci sp. zn. III. ÚS 97/2012 povolil. Konanie bolo obnovené v rozsahu namietaného porušenia základných práv sťažovateľa nesplnením povinnosti SIS vyradiť a zničiť primárne a sekundárne výsledky použitia ITP v dispozícii SIS získané na základe rozhodnutí krajského súdu (súhlasu 1 a súhlasu 2) s tým, že v obnovenom konaní bude ústavný súd vychádzať z právneho názoru vysloveného v rozsudku ESLP vo veci sťažovateľa [§ 220 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] s prihliadnutím na právny záver uvedený v náleze č. k. III. ÚS 611/2022-62 z 29. marca 2023 a v potrebnom rozsahu pôvodnú ústavnú sťažnosť opäť prerokuje.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. V pôvodnej ústavnej sťažnosti v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa postupom SIS spočívajúcim v použití ITP na základe rozhodnutí krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 sťažovateľ tvrdil, že na základe súhlasu 1 bolo vykonané pomerne extenzívne odpočúvanie jeho bytu. V odposluchoch sa pokračovalo, aj keď byt preukázateľne nevyužíval sťažovateľ, ale úplne iné osoby. Hoci reálny priebeh „monitoringu“ bytu nenasvedčoval napĺňaniu legálnych dôvodov na použitie ITP, odpočúvanie pokračovalo aj napriek tomu. V tejto súvislosti je otázne, do akej miery sa krajský súd zhostil svojej povinnosti skúmať trvanie dôvodov použitia ITP (§ 4 ods. 6 zákona o ochrane pred odpočúvaním) a do akej miery sa tejto povinnosti zhostila samotná SIS (§ 6 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním), aspoň v podobe predkladania konkrétnych správ krajskému súdu, ktoré by sa týkali skutočností relevantných pre posúdenie trvania dôvodov použitia ITP, keďže podľa znenia súhlasu 1 mali byť takéto správy krajskému súdu zo strany SIS predkladané.

7. Sťažovateľ kvalifikoval realizáciu použitia ITP samotným žiadateľom, teda SIS, vzhľadom na nezákonnosť a protiústavnosť samotného súhlasu 1 ako nelegálnu a neústavnú. Súhlas 2 nadväzoval

na výsledky nezákonného a protiústavného odpočúvania, preto bez ohľadu na jeho odôvodnenie, keďže z bezprávia nemôže vzniknúť právo, už kvôli nezákonnosti a protiústavnosti odpočúvania, na ktoré nadviazal, je taktiež nezákonným a protiústavným rozhodnutím. To isté preto nevyhnutne platí aj pre ďalšie odpočúvanie bytu sťažovateľa, teda realizáciu použitia ITP samotnou SIS na základe súhlasu 2.

8. V nadväznosti na to sťažovateľ namietal, že postup SIS spočívajúci v použití ITP na základe súhlasu 1 a súhlasu 2, ako aj následné uchovávanie a nezničenie výsledkov ich použitia je potrebné považovať za „iný zásah“ v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy, ktorý porušil jeho základné práva a slobody.

9. Sťažovateľ s ohľadom na zmeny, ku ktorým došlo v období od podania ústavnej sťažnosti až do povolenia obnovy konania pred ústavným súdom v predmetnej veci, upravil (zúžil) pôvodný petit sťažnosti, žiadajúc, aby vo vzťahu k SIS ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa zaručených čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom SIS spočívajúcim v použití ITP na základe súhlasu 1 a súhlasu 2, ako aj vyhotovením a nezničením primárnych a sekundárnych výsledkov ich použitia, aby ústavný súd prikázal SIS vyradiť a zničiť všetky primárne a sekundárne výsledky použitia ITP na základe uvedených súhlasov a taktiež priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom (pozri bod 75 návrhu na povolenie obnovy konania z 22. marca 2022).

III.

Vyjadrenie SIS a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie SIS:

10. Slovenská informačná služba vo svojom vyjadrení z 26. januára 2024 uviedla, že použitie ITP na základe súhlasov 1 a 2 [ako aj na základe ďalšieho rozhodnutia – súhlasu krajského súdu sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006 (ďalej len „súhlas 3“), pozn.] realizovala v období od novembra 2005 do augusta 2006. Vedenie evidencie výsledkov použitia ITP a ich archiváciu upravujú na zákonnej úrovni § 7 a § 8a ods. 8 a 9 zákona o ochrane pred odpočúvaním a § 17 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o SIS“). Podrobnejšia právna úprava vedenia evidencie výsledkov použitia ITP, ich archivácie, vyradenia a zničenia vrátane interných kontrolných mechanizmov je obsiahnutá v interných predpisoch SIS, ktorých obsah je utajovanou skutočnosťou. V rámci tejto úpravy je vymedzený len úzky okruh osôb oprávnených na úkony súvisiace s použitím ITP, ako aj nakladaním s výsledkami ich použitia vrátane ich archivácie, vyradenia a zničenia. Ďalšia forma kontroly poverených osôb pri manipulácii s výsledkami použitia ITP spočíva v procese schvaľovania vykonaných úkonov riaditeľom SIS. V prípadoch upravených § 7 ods. 3 a 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním (keď má dôjsť k zničeniu výsledkov použitia ITP, pozn.) sa o zničení výsledkov použitia ITP vyhotovuje zápisnica obsahujúca všetky formálne a obsahové náležitosti stanovené zákonom (pozri § 7 ods. 5 zákona o ochrane pred odpočúvaním, pozn.), ktorá je trvalo archivovaná.

11. Slovenská informačná služba ďalej uviedla, že k zničeniu záznamov, ktoré boli výsledkom použitia ITP na základe súhlasov 1 a 2, došlo už 2. apríla 2008, teda ešte pred začiatkom konania na

ústavnom súde, v ktorom rozhodol o zrušení súhlasu 1 aj súhlasu 2. Dôvodom zničenia bolo, že vo vzťahu k týmto záznamom „*bol spravodajsko-analytickým prieskumom zistený vznik zákonnej prekážky ich ďalšieho uchovávanía*“. Záznamy boli zničené v súlade s § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním, a to ešte pred ich potenciálnym uložením podľa § 17 ods. 6 zákona o SIS, pretože sa nezistili skutočnosti významné na dosiahnutie zákonom ustanoveného účelu použitia ITP. Z uvedeného dôvodu SIS objektívne nemôže pristúpiť k zničeniu uvedených záznamov, pretože v súčasnosti už neexistujú.

12. Pokiaľ ide o takzvaný odvodený materiál, resp. sekundárne výsledky použitia ITP, SIS poukázala na § 17 ods. 6 zákona o SIS, ktorý jej neumožňuje vo vzťahu k informáciám získaným v súlade so zákonom (okrem prípadov uvedených v § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním) postupovať inak ako ich uložením (spôsobom, ktorý zabráni každému okrem súdu v prístupe k nim), ak už nie sú na plnenie ustanovených úloh potrebné alebo ak je na to iný zákonný dôvod. Slovenská informačná služba je touto zákonnou úpravou viazaná. V uvedených súvislostiach zároveň uviedla, že ustanovenia zákona o ochrane pred odpočúvaním nedefinujú ani iným spôsobom nespomínajú pojem odvodený materiál, resp. sekundárne výsledky použitia ITP. Tento pojem nie je možné subsumovať pod zákonný pojem „iný výsledok použitia informačno-technického prostriedku“, a preto sa naň nevzťahuje právny režim § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním. Podľa názoru SIS zákonný pojem „iný výsledok použitia informačno-technického prostriedku“ reflektuje šírku a otvorenosť legálnej definície pojmu „informačno-technický prostriedok“ a skutočnosť, že z použitia ITP nemusí vzniknúť vždy len záznam, ale prichádzajú do úvahy aj výsledky, ktoré nie je možné vymenovať ich taxatívnou enumeráciou. Tento záver sa v súlade s § 7 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním vzťahuje aj na kópiu takéhoto prvotného produktu a jeho presný a úplný prepis, ktoré vznikli v kauzálnej súvislosti s použitím ITP. Za záznam alebo iný výsledok použitia ITP nemožno podľa SIS v zmysle platnej zákonnej úpravy považovať žiadne ďalšie informácie alebo nosiče, ktoré neboli vyhotovené použitím ITP.

13. Slovenská informačná služba napokon uviedla, že v dôsledku zničenia záznamov, teda pôvodného materiálu, resp. primárnych výsledkov použitia ITP získaných na základe súhlasov 1 a 2, v súčasnosti už nie je možné stotožniť odvodený materiál, resp. sekundárne výsledky použitia ITP, a preto ich nie je ani objektívne možné zničiť. V závere svojho vyjadrenia SIS poukázala na prebiehajúce civilné konanie vedené v rámci konania o odvolaní na krajskom súde pod sp. zn. 5Co/56/2023 a ďalšie bližšie nešpecifikované konania pred všeobecnými súdmi, v ktorých sa sťažovateľ ako žalobca domáha proti Slovenskej republike, resp. SIS zničenia primárnych a sekundárnych výsledkov použitia ITP s tým, že vzhľadom na subsidiaritu právomoci ústavného súdu konať vo veci navrhla, aby ústavnú sťažnosť odmietol.

III.2. Replika sťažovateľa:

14. Sťažovateľ vo svojej replike z 15. februára 2024 uviedol:

a) dňa 2. apríla 2008 bolo v zmysle zápisnice SIS zničených štyridsaťšesť DVD diskov bez toho, aby bolo zrejmé, čo bolo ich obsahom, aj keby obsahom týchto DVD nosičov boli záznamy získané použitím ITP, z ničoho nie je zrejmé, že išlo o všetky záznamy v dispozícii SIS z použitia ITP na základe súhlasov 1 a 2;

b) sama SIS vo vyjadrení uvádza, že rovnakému režimu zničenia, ktorý sa týka záznamov z použitia ITP, podlieha aj ničenie kópií týchto záznamov a ich presných a úplných prepisov, SIS však vo svojom vyjadrení netvrdí, že zničila aj kópie záznamov a presné a úplné prepisy záznamov, ktoré sama považuje za súčasť primárnych výstupov z ITP, SIS tvrdí, že zničila záznamy, zjavne teda nemohla zničiť všetky primárne výstupy z použitia ITP, nanajvýš len ich časť, ústavný súd by preto mal zabezpečiť, aby došlo k zničeniu všetkých primárnych výstupov z ITP vrátane kópií a presných a doslovných prepisov záznamov;

c) výstupy z ITP (primárne aj sekundárne) neboli získané v súlade so zákonom, naopak, boli získané protiprávne, čo potvrdil ústavný súd, keď nálezom z 20. novembra 2012 zrušil (s účinkami *ex tunc*) súhlasy 1 a 2, ako aj ESLP, ktorý napr. v bode 157 rozsudku z 20. júla 2021 uviedol, že „*vady troch súhlasov stanovené Ústavným súdom z podstaty veci pošpinili používanie ITP zo strany SIS proti sťažovateľovi*“, účelom § 17 ods. 6 zákona o SIS pritom nie je udržiavať protiprávny stav a navyše tento „*obyčajný*“ zákon nemožno nadradzovať nad dohovor, ktorý je povinná prednostne aplikovať aj SIS, súc viazaná rozsudkom ESLP z 20. júla 2021, v zmysle ktorého má povinnosť zničiť primárne a sekundárne výstupy z ITP a odstrániť tak porušenie čl. 8 dohovoru, ktorý je potrebné v zmysle čl. 154c ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy aplikovať prioritne, čo potvrdil aj ústavný súd už v dvoch rozhodnutiach nadväzujúcich na rozsudok ESLP, a to v náleze v súvisiacej veci sťažovateľa sp. zn. III. ÚS 611/2022 z 29. marca 2023 a v náleze sp. zn. III. ÚS 117/2023 z 12. októbra 2023, ktorým povolil obnovu konania v aktuálne prerokovanej veci sťažovateľa;

d) primárne výstupy z ITP neboli zničené všetky a keby aj zničené boli, tak každý sekundárny výstup musí byť identifikovateľný tak, aby bolo zrejmé, z akého postupu SIS vzišiel a k akému použitiu ITP (akcii SIS) sa viaže, snád' SIS neočakáva, že ústavný súd uverí tomu, že SIS môže zákonne evidovať vo svojich evidenciách sekundárne výstupy z ITP a súčasne tá istá SIS ich nevie identifikovať;

e) výklad pojmu primárnych a sekundárnych výstupov z ITP poskytol sám ESLP, keď v bode 13 rozsudku z 20. júla 2021 uviedol: „*Výsledkom realizácie súhlasov 1, 2 a 3 boli primárne a sekundárne materiály. V prípade primárneho materiálu išlo o nahrávku (zvukový záznam alebo jeho prepis) a sekundárny bol materiál vytvorený na základe primárneho materiálu (zhrnutia a analytické zápisy). Takýto materiál bol alebo je v držbe SIS.*“;

f) v náleze sp. zn. III. ÚS 117/2023 z 12. októbra 2023 ústavný súd navyše doplnil: «Vo vzťahu k vnútroštátnemu rozlišovaniu medzi primárnymi a sekundárnymi materiálmi získanými SIS a rôznym prístupom k jeho zničeniu, resp. uloženiu v evidenciách SIS ESLP v bode 117 rozsudku (a napokon aj priamo v bode 3 výrokovej časti rozsudku ESLP) ustálil, že tieto materiály nepodliehajú rôznemu režimu, keď v podstatnom uviedol: „... v prejednávanej veci, kde pretrvávajúca existencia napadnutého materiálu je sama osebe tvrdeným porušením práv sťažovateľa, na to, aby bol opravný prostriedok účinný na účely Dohovoru, musí v podstate viesť k zničeniu takéhoto materiálu.“».

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základných práv a slobôd je založená na tvrdení, že postup SIS spočívajúci v použití ITP vo vzťahu k sťažovateľovej osobe na základe súhlasov 1 a 2 a pretrvávajúca existencia primárnych a sekundárnych výsledkov

tohto použitia ITP porušujú jeho základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života (čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 listiny), resp. jeho ľudské právo na rešpektovanie súkromného života (čl. 8 dohovoru).

16. Ústavný súd už v náleze z 20. novembra 2012 v sťažovateľovej veci vyslovil, že tajné sledovanie prostredníctvom použitia ITP predstavuje bezpochyby zásah do práva na súkromie dotknutej osoby, pričom ospravedlniteľnosť, resp. ústavná akceptovateľnosť takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených v ustanoveniach ústavy a dohovoru garantujúcich právo na ochranu súkromia vyžaduje dodržanie požiadavky legality (aby bol zásah vykonaný na základe zákona a v súlade s príslušným zákonom), požiadavky legitimacy (aby zásah sledoval legitímny cieľ, naplnenie niektorého záujmu, resp. účelu, ktorý umožňuje zásah do práva na ochranu súkromia, v tomto kontexte pozri osobitne čl. 8 ods. 2 dohovoru) a napokon požiadavky proporcionality (aby bol zásah v demokratickej spoločnosti s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu nevyhnutný, pomeriavajúc najmä dôležitosť a naliehavosť sledovaného legitímneho cieľa na strane jednej a intenzitu a dôsledky zásahu do práva na ochranu súkromia dotknutej osoby na strane druhej; podrobnejšie k limitom zásahu do práva na súkromie pozri čl. III časť A body 5 až 10 nálezu sp. zn. III. ÚS 97/2012 z 20. novembra 2012).

17. Ústavný súd nálezom z 20. novembra 2012 vyslovil porušenie sťažovateľových základných práv z dôvodu, že súhlasy 1 a 2 na použitie ITP, ktoré tvorili právny titul pre zásah do sťažovateľovho práva na ochranu súkromia zo strany SIS, neobsahovali adekvátne odôvodnenie založené na konkrétnych – individualizovaných, dostatočných a relevantných dôvodoch ani ďalšie formálne náležitosti vyžadované zákonom o ochrane pred odpočúvaním vrátane identifikácie sudcu, ktorý mal použitie ITP schváliť (podrobnejšie pozri čl. III časti B a C nálezu sp. zn. III. ÚS 97/2012 z 20. novembra 2012). Ústavný súd tieto rozhodnutia krajského súdu pre rozpor s ústavnou požiadavkou legality zásahu do základných práv alebo slobôd zrušil, čím zanikol právny titul, o ktorý sa zásah do sťažovateľovho práva na ochranu súkromia v danom prípade opieral.

18. K rozhodnutiu ústavného súdu došlo však až *ex post*, teda po tom, čo SIS na základe súhlasov 1 a 2 vo vzťahu k sťažovateľovej osobe ITP použila a na základe tohto použitia získala primárne a sekundárne výstupy, resp. materiál. Pretrvávajúca existencia primárnych a sekundárnych výsledkov tohto použitia ITP vo vzťahu k sťažovateľovej osobe tak konštituuje stav, v rámci ktorého zásah do jeho práva na ochranu súkromia naďalej pretrváva.

19. Existencia primárnych a sekundárnych výsledkov použitia ITP vo vzťahu k dotknutej osobe prirodzene nemusí vo všeobecnosti sama osebe predstavovať protiústavný stav. Ústavnosť takéhoto zásahu do práva na ochranu súkromia dotknutej osoby je potrebné posudzovať podľa už spomenutých požiadaviek legality, legitimacy a proporcionality (teda aplikáciou tzv. testu proporcionality zásahu do základných práv a slobôd).

20. V tejto súvislosti dospel ústavný súd v pôvodnom konaní v sťažovateľovej veci (pred povolením obnovy) k záveru, že sťažovateľ disponuje dostupnými a účinnými prostriedkami nápravy v konaní pred všeobecnými súdmi, ktoré sú spôsobilé poskytnúť mu efektívnu ochranu jeho práva na súkromie vo vzťahu k zásahu spočívajúcemu v zrealizovanom použití ITP zo strany SIS proti jeho osobe, ako aj v pretrvávajúcej existencii primárnych a sekundárnych výsledkov tohto použitia (pozri bod 3 odôvodnenia tohto rozhodnutia a porovnaj uznesenie zo 6. marca 2012 v sťažovateľovej veci).

21. Samá SIS v tejto súvislosti vo svojom vyjadrení z 26. januára 2024 poukázala na prebiehajúce konanie o odvolaní na krajskom súde vedené pod sp. zn. 5Co/56/2023 a ďalšie bližšie nešpecifikované konania pred všeobecnými súdmi, v ktorých sa sťažovateľ ako žalobca domáha proti Slovenskej republike, resp. SIS zničenia primárnych a sekundárnych výsledkov použitia ITP.

22. Po zvážení tohto tvrdenia ústavný súd zdôrazňuje, že tajné sledovanie sťažovateľovho bytu prebehlo v rokoch 2005 a 2006 (porovnaj vyjadrenie samotnej SIS v bode 10 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Nezákonnosť súhlasov 1 a 2, na základe ktorých bolo použitie ITP realizované, vyslovil ústavný súd v roku 2012, pričom nálezom z 20. novembra 2012 obe tieto rozhodnutia zrušil. Od uvedeného obdobia až do rozhodnutia ESLP rozsudkom z 20. júla 2021 sa sťažovateľ prostredníctvom žalôb pred všeobecnými súdmi a prostredníctvom ďalších vnútroštátnych prostriedkov nápravy domáhal zničenia záznamov a ďalších výstupov získaných použitím ITP bez toho, aby sa podstatou – oprávnenosťou tohto nároku vnútroštátne orgány verejnej moci zaoberali. Uvedený stav trvá prakticky až dosiaľ, a to z dôvodov nejasnej, resp. neúplnej zákonnej úpravy a spôsobu, akým k jej výkladu orgány verejnej moci vrátane všeobecných súdov pristupovali, ako to napokon konštatoval aj ESLP vo svojom rozsudku z 20. júla 2021, v ktorom v súvislosti s realizáciou súhlasov na použitie ITP uviedol, že *„vzhľadom na nejasnosť uplatniteľných pravidiel súdnej právomoci, nedostatok postupov na vykonávanie jestvujúcich pravidiel a nedostatky v ich aplikácii, SIS pri realizácii troch súhlasov prakticky využila diskrečné právo rovnajúce sa jej neobmedzenej právomoci, ktoré nebolo sprevádzané opatreniami na ochranu proti svojvoľnému zásahu tak, ako je to v súlade so zásadami právneho štátu“* (bod 162), pričom v súvislosti s ďalším uchovávaním primárneho a sekundárneho materiálu získaného použitím ITP konštatoval: *„... zdá sa, že nejestvuje žiadny orgán, ktorý by mal právomoc preskúmať konanie SIS pri realizácii súhlasov na použitie ITP...“* (bod 168).

23. Aj samotný krajský súd, ktorý je v zmysle § 4 a § 7 zákona o ochrane pred odpočúvaním oprávnený vykonávať súdnu kontrolu nad použitím ITP zo strany orgánov verejnej moci (vrátane SIS), napokon konštatoval nedostatok svojej právomoci zabezpečiť zničenie záznamov a ďalších výstupov získaných použitím ITP vzhľadom na absenciu výslovného oprávnenia v zákonnej úprave vydať na takéto zničenie súdny príkaz a efektívne ho vynútiť. Tento záver napokon potvrdil aj samotný ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti krajskému súdu, keď v náleze č. k. III. ÚS 611/2022-62 z 29. marca 2023 uviedol: *„Záznamy a výsledky použitia získané pri používaní ITP získava a následne uchováva SIS vo svojich databázach, ktorá je na to oprávnená podľa § 10 zákona o SIS. Predpokladom toho, aby súd vykonával efektívnu kontrolu (i) počas používania ITP po tom, ako vydal súhlas s ich použitím, a (ii) v prípade ich nezákonného použitia pri ich zničení, je nevyhnutná súčinnosť SIS. Bez toho, aby SIS poskytla súdu súčinnosť, súd nie je schopný vykonať efektívnu kontrolu, keďže celý proces spravodajskej činnosti týkajúci sa vyhotovovania a uchovávania záznamov a iných výsledkov z procesu použitia ITP vykonáva výlučne SIS. V prípade protiprávneho použitia ITP je primárne SIS zodpovedná za to, aby záznamy a iné výsledky protiprávneho použitia boli zničené, keďže SIS je zodpovedná za ich zhromažďovanie a uchovávanie v jej evidenciách. Súd sa v rámci súdnej kontroly zúčastňuje len pri úkone zničenia záznamov a iných výsledkov nezákonného použitia ITP. Súd však podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním nemá oprávnenie vydať príkaz SIS na to, aby zničila nezákonné záznamy a iné výsledky. Zákon neobsahuje žiadne pravidlá upravujúce vzájomné vzťahy medzi SIS a súdom v procese zničenia nezákonných záznamov a výsledkov ich použitia. Aj z pohľadu*

ústavného práva je súd limitovaný rozsahom svojej právomoci (čl. 2 ods. 2 ústavy). Tento ústavný príkaz utvrdzuje záver, že súd nie je oprávnený vydať SIS akýkoľvek akt, ktorým by jej prikázal zničiť nezákonné záznamy a výsledky ich použitia. Z hľadiska vymedzenia postavenia súdu pri kontrole SIS v súvislosti so zničením nezákonných záznamov a iných výsledkov súd je povinný podať podnet SIS, aby začala konať. Nemá však autoritatívny prostriedok na vydanie príkazu na zničenie nezákonných záznamov a výsledkov. Napokon súd ani sám nie je oprávnený nezákonné záznamy zničiť – zákon mu takúto právomoc nezveruje, keďže záznamy podľa zákona o SIS uchováva SIS, a nie súd.“ (body 10 a 11).

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľovom prípade nedošlo k poskytnutiu efektívnej súdnej ochrany alebo inej právnej ochrany jeho práva na súkromie vo vzťahu k zásahu spočívajúcemu v použití ITP zo strany SIS proti sťažovateľovej osobe, ako aj vo vzťahu k pretrvávajúcej existencii primárnych a sekundárnych výsledkov tohto použitia, a to aj napriek uplynutiu viac ako desiatich rokov od zrušenia súhlasov 1 a 2 ústavným súdom a opakovaným snahám sťažovateľa domôcť sa posúdenia oprávnenosti pretrvávajúcej existencie výsledkov použitia ITP, resp. ich zničenia pred vnútroštátnymi orgánmi vrátane všeobecných súdov. Pokračovanie ďalších súdnych konaní po uplynutí viac ako desiatich rokov (a takmer osemnástich rokov, odkedy k zásahu do súkromia sťažovateľa došlo) už preto nemožno považovať za efektívny prostriedok ochrany sťažovateľových základných práv, ktorý by mal byť vyčerpaný pred samotným posúdením veci a rozhodnutím ústavného súdu.

25. S ohľadom na uvedenú skutočnosť, ako aj body 115 až 120 a 150 až 173 rozsudku ESĽP z 20. júla 2021, prihliadajúc tiež na § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd uzatvára, že argumentácia SIS o prebiehajúcich konaniach nebráni meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu veci ústavným súdom.

26. Požiadavka legality zásahu do práva na ochranu súkromia v prípadoch utajeného sledovania zahŕňa v zmysle judikatúry ESĽP aj kvalitatívne nároky na právnu úpravu, ktorá vytvára jeho právny základ a právny rámeč. Tieto nároky zahŕňajú dostupnosť, konkrétnosť a určitosť takejto právnej úpravy, ktorá musí z hľadiska svojho obsahu zároveň poskytovať záruky proti svojvôli orgánov verejnej moci zasahujúcich do súkromia dotknutej osoby. Spomenuté záruky spočívajú nielen v úprave podmienok, za ktorých možno použitie ITP realizovať, ale tiež v úprave účinných prostriedkov nápravy dostupných dotknutej osobe v záujme ochrany jej práva na súkromie, ako aj v úprave podmienok uchovávania a zničenia informácií získaných tajným odpočúvaním (pozri napr. body 115 až 117 a 151 rozsudku ESĽP z 20. júla 2021).

27. Právna úprava musí taktiež umožniť dodržanie kritérií legitimacy a proporcionality zásahu do práva na súkromie. Tejto ústavnej požiadavke musí zodpovedať nielen abstraktné znenie príslušných právnych predpisov, ale aj ich výklad a aplikácia zo strany orgánov verejnej moci v individuálnych prípadoch.

28. V sťažovateľovej veci sú v uvedenom kontexte predmetom posúdenia otázky uchovania, resp. zničenia informácií získaných tajným sledovaním – použitím ITP, ktoré bolo nezákonné, pričom k zisteniu tejto nezákonnosti došlo až *ex post* po vzniku výstupov predstavujúcich výsledok použitia ITP. Zo skutkových okolností prípadu a znenia právnej úpravy je zrejmé, že pre rozhodnutie o danej otázke je relevantné posúdenie vzájomného vzťahu § 17 ods. 6 zákona o SIS a § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním. Podľa § 17 ods. 1 zákona o SIS je informačná služba na účely plnenia

úloh podľa tohto zákona alebo osobitného zákona v rozsahu svojej pôsobnosti oprávnená vytvárať a prevádzkovať informačné systémy a spracúvať v nich osobné údaje fyzických osôb a údaje o veciach alebo skutočnostiach, ktoré priamo súvisia s plnením úloh podľa tohto zákona alebo úloh podľa osobitných zákonov, a v tomto rozsahu je oprávnená viesť informačné systémy a evidencie takýchto údajov. Podľa § 17 ods. 6 zákona o SIS ak údaje uchovávané v evidenciách už nie sú na plnenie ustanovených úloh potrebné alebo ak je na to iný zákonný dôvod, je informačná služba oprávnená tieto údaje uložiť spôsobom, ktorý zabráni každému okrem súdu v prístupe k nim. Podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním ak sa informačno-technický prostriedok použil v rozpore s týmto zákonom, záznam získaný pri takom použití alebo akýkoľvek iný výsledok nezákonného použitia informačno-technického prostriedku nijaký štátny orgán ani iný orgán verejnej moci nesmie použiť ako dôkaz ani uznať za dôkaz okrem trestného alebo disciplinárneho konania proti osobe, ktorá záznam nezákonne vyhotovila alebo dala príkaz na jeho vyhotovenie. Nezákonne získaný záznam alebo iný výsledok sa musí zničiť v prítomnosti zákonného sudcu príslušného na vydanie povolenia do 24 hodín od protiprávneho použitia informačno-technického prostriedku. Podľa § 7 ods. 5 zákona o ochrane pred odpočúvaním o zničení záznamu alebo iného výsledku sa vyhotoví písomná zápisnica, v ktorej sa uvedie dôvod zničení záznamu alebo výsledku, osobné údaje osoby, ktorá nariadila alebo schválila použitie informačno-technického prostriedku, v rozsahu titul, meno, priezvisko a jej funkcia, osobné údaje osoby, ktorá nariadila alebo schválila zničení záznamu alebo iného výsledku, v rozsahu titul, meno, priezvisko a jej funkcia a osobné údaje zákonného sudcu, ktorý bol prítomný pri jeho zničení, v rozsahu titul, meno, priezvisko, funkcia, identifikácia príslušného súdu. Záznam alebo iný výsledok použitia informačno-technického prostriedku sa pred zničením nesmie skopírovať ani prepísať do písomnej alebo akejkoľvek inej podoby.

29. Interpretácia uvedených ustanovení rešpektujúca kritérium proporcionality ako podmienky ústavnej akceptovateľnosti zásahu do práva na súkromie (body 26 a 27 odôvodnenia tohto rozhodnutia) musí zaistiť primeranú rovnováhu medzi účinnou ochranou tohto základného práva osoby dotknutej použitím ITP a jej právnej istoty v tomto ohľade na strane jednej a zároveň na strane druhej brať adekvátny ohľad na zabezpečenie účinnej ochrany ústavného zriadenia, vnútorného poriadku, bezpečnosti a ochrany zahraničnopolitických a hospodárskych záujmov Slovenskej republiky ako legitímnych a ústavou akceptovaných hodnôt chránených okrem iného aj prostredníctvom činnosti SIS ako bezpečnostnej a spravodajskej služby Slovenskej republiky.

30. Vychádzajúc z princípov právneho štátu a právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy), predstavuje právna úprava obsiahnutá v § 17 zákona o SIS všeobecnú právnu úpravu tvorby a prevádzky informačných systémov Slovenskou informačnou službou, ako aj spracúvania osobných údajov a ďalších informácií v týchto systémoch zo strany SIS a napokon aj všeobecnú základnú úpravu zákonných podmienok získavania a uchovávanania týchto informácií samotnou SIS. V rámci vymedzeného predmetu právnej regulácie zákona o SIS (týkajúceho sa postavenia, úloh, pôsobnosti a podmienok činnosti SIS) ide o právnu úpravu *lex generalis*, ktorá zároveň v súlade s už spomenutým princípom právneho štátu vychádza z predpokladu, že spravodajská služba získava informácie, ktoré spracúva a uchováva, zákonným spôsobom (aj keď využíva prostriedky a metódy činnosti, ktoré sú utajené). Bolo by v rozpore s princípom právneho štátu a z neho plynúcou požiadavkou právnej istoty, ako aj ústavnou požiadavkou účinnej ochrany základných práv a slobôd, ak by mala byť právna norma obsiahnutá v § 17 ods. 6 zákona o SIS interpretovaná

a aplikovaná tak, že výlučne na základe voľnej úvahy SIS bez konkrétneho, dostatočne závažného a ústavou aprobovaného dôvodu umožňuje trvalé uchovávanie osobných údajov alebo údajov o súkromí dotknutých osôb, ak boli získané nezákonným spôsobom vrátane prípadov nezákonného použitia ITP.

31. Zákonná úprava utajeného sledovania (vrátane použitia ITP) musí dotknutým osobám okrem iného poskytnúť záruky proti svojvôli orgánov verejnej moci zasahujúcich do súkromia dotknutej osoby. Spomenuté záruky spočívajú nielen v úprave podmienok, za ktorých možno použitie ITP realizovať, ale aj v úprave účinných prostriedkov nápravy dostupných dotknutej osobe v záujme ochrany jej práva na súkromie, spôsobilých viesť za určitých okolností aj k zničeniu informácií získaných nezákonným použitím ITP (bod 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia, body 115 a 116 rozsudku ESĽP z 20. júla 2021).

32. V uvedenom kontexte je potrebné § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním považovať vo vzťahu k § 17 ods. 6 zákona o SIS za *lex specialis*, teda osobitnú právnu úpravu, ktorá špecificky upravuje situáciu nezákonného použitia ITP (a to aj zo strany SIS) a právne dôsledky pre nakladanie s informáciami, ktoré boli nezákonným použitím ITP získané. Ustanovenie § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním ukladá povinnosť príslušnému orgánu verejnej moci, ktorý informačno-technický prostriedok použil, zničiť nezákonne získaný záznam alebo iný výsledok použitia ITP, a to v prítomnosti zákonného sudcu príslušného na vydanie povolenia do 24 hodín od protiprávneho použitia informačno-technického prostriedku. Samotná dôvodová správa k § 7 zákona o ochrane pred odpočúvaním v tejto súvislosti uvádza: „Úprava odstraňuje nesúlad právneho poriadku Slovenskej republiky s čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd určením povinnosti zničiť záznam, ak sa informačno-technické prostriedky použili nezákonne alebo ak odpadli legitímne dôvody na obmedzenie súkromia osoby použitím informačno-technického prostriedku.“

33. Skutočnosť, že relatívne prísna poriadková lehota na zničenie záznamu alebo iného výsledku nezákonného použitia ITP nebola v konkrétnom prípade dodržaná alebo ju nemožno vzhľadom na objektívne okolnosti dodržať, nezbavuje dané ustanovenie aplikovateľnosti, resp. nespôsobuje zánik povinnosti záznam alebo iný výsledok nezákonného použitia ITP zničiť. Iný postup by prichádzal do úvahy, len ak by existovala osobitná právna úprava zakladajúca samostatný zákonný dôvod na uchovanie takéhoto záznamu alebo iného výsledku použitia ITP napriek nezákonnosti tohto použitia vo vzťahu k dotknutej osobe, sledujúc presadenie ústavných hodnôt alebo ústavou chránených záujmov, ktorých ochrana by v konkrétnom prípade prevážila nad požiadavkou ochrany súkromia dotknutej osoby formou zničenia výsledkov použitia ITP.

34. V posudzovanom prípade argumentácia SIS žiadnu takúto skutočnosť neobsahovala (námietky SIS proti zničeniu materiálu získaného použitím ITP v sťažovateľovom prípade akcentovali skôr procesné alebo technické aspekty veci) a žiadnu takúto relevantnú skutočnosť nezistil ani ústavný súd. Napokon samotná SIS vo svojom vyjadrení z 26. januára 2024 uviedla, že samotné záznamy získané použitím ITP na základe súhlasov 1 a 2 boli zničené 2. apríla 2008 postupom podľa § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním, teda z dôvodu, že „*bol spravodajsko-analytickým prieskumom zistený vznik zákonnej prekážky ich ďalšieho uchovávania*“. Podľa § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním ak sa pri použití informačno-technického prostriedku vyhotovil záznam a neskôr sa nezistili skutočnosti významné na dosiahnutie zákonom ustanoveného účelu

použitia informačno-technického prostriedku, orgán štátu, ktorý záznam vyhotovil, je povinný bezodkladne záznam zničiť. Z postupu samotnej SIS v danom prípade, v rámci ktorého mimochodom správne aplikovala § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním ako *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnému ustanoveniu v § 17 ods. 6 zákona o SIS, vyplýva, že z obsahu informácií získaných použitím ITP nezistila žiaden legálny dôvod oprávňujúci ďalšie uchovávanie týchto informácií postupom, resp. v režime § 17 zákona o SIS.

35. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že hoci sa použitie ITP zo strany SIS v sťažovateľovom prípade opieralo v danom čase o platné rozhodnutia krajského súdu (súhlas 1 a súhlas 2), ich zrušením zo strany ústavného súdu nálezom z 20. novembra 2012 vznikla Slovenskej informačnej službe zákonná povinnosť podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním zničiť tie záznamy alebo akýkoľvek iné výsledky nezákonného použitia ITP, ktoré po náleze z 20. novembra 2012 ešte existovali.

36. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že nemá dôvod pochybovať o tvrdení SIS o zničení samotných záznamov získaných použitím ITP na základe súhlasov 1 a 2 dňa 2. apríla 2008 postupom podľa § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním. Uvedené tvrdenie je v súlade so zisteniami samotného ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 490/2015 (k tomu pozri uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 490/2015-310 zo 6. októbra 2015, s. 18). V situácii, keď neexistuje dôkaz o opaku, majú pochybnosti sťažovateľa v tomto smere vyjadrené v jeho replike z 15. februára 2024 skôr špekulatívny charakter.

37. Povinnosť zničenia podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním sa však okrem záznamu týka aj akéhokoľvek iného výsledku nezákonného použitia ITP. Podľa názoru SIS za záznam alebo iný výsledok použitia ITP nemožno v zmysle platnej zákonnej úpravy považovať žiadne ďalšie informácie alebo nosiče, ktoré neboli vyhotovené použitím ITP, a pod zákonný pojem „iný výsledok použitia informačno-technického prostriedku“ nemožno subsumovať tzv. odvodený materiál, resp. sekundárne výsledky použitia ITP.

38. S reštriktívnym výkladom § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním, ktorý prezentuje SIS, nemožno súhlasiť, keďže nezodpovedá konceptu účinných garancií proti nezákonnému zásahu do práva na ochranu súkromia dotknutej osoby a umožňuje potenciálne obchádzanie garancií, ktoré má právna úprava podmienok použitia ITP (resp. utajeného sledovania zo strany štátu vo všeobecnosti) poskytovať proti prípadnej svojvôli orgánov verejnej moci zasahujúcich do súkromia dotknutej osoby (bod 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Už v náleze č. k. III. ÚS 611/2022-62 z 29. marca 2023 v súvisiacej veci sťažovateľa ústavný súd poukázal na skutočnosť, že rozsudkom ESLP z 20. júla 2021 bolo vyslovené porušenie sťažovateľovho práva zaručeného čl. 8 dohovoru nielen samotnou realizáciou súhlasov 1, 2 a 3, ale taktiež uchovávaním primárneho materiálu z realizácie súhlasu 3 (v náleze z 29. marca 2023 technicky označený ako druhý súhlas, pozn.) a derivatívneho materiálu z realizácie všetkých súhlasov 1, 2 a 3, pričom § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním je potrebné vykladať z hľadiska jeho účelu a v súlade s rozsudkami ESLP vrátane rozsudku z 20. júla 2021 (pozri body 12 a 13 nálezu č. k. III. ÚS 611/2022-62 z 29. marca 2023 a bod 3 výrokovej časti rozsudku ESLP z 29. marca 2023).

39. Účelom § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním je ochrana práva na súkromie dotknutej osoby pred nezákonným zásahom prostredníctvom použitia ITP. Ústavno-konformný výklad tohto ustanovenia musí zaistiť primeranú rovnováhu medzi účinnou ochranou tohto základného práva

osoby dotknutej použitím ITP a jej právnej istoty na strane jednej a zároveň na strane druhej brať adekvátny ohľad na zabezpečenie účinnej ochrany ústavou akceptovaných hodnôt chránených aj prostredníctvom činnosti SIS (bod 29 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Ochrana práva na súkromie v súlade ústavnou požiadavkou účinnej ochrany základných práv a slobôd vyžaduje takú interpretáciu zákonného pojmu „záznam alebo iný výsledok použitia informačno-technického prostriedku“ a aplikáciu § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním, ktorá vylučuje uchovávanie osobných údajov alebo údajov o súkromí dotknutých osôb, ak boli získané nezákonným použitím ITP, a to bez ohľadu na formu (elektronická, listinná) a charakter dokumentu (záznam, prepis, analytická správa, zápis alebo zhrnutie a pod.), v ktorom sú obsiahnuté. Účinná ochrana ústavných hodnôt chránených prostredníctvom činnosti SIS na druhej strane vylučuje narušenie integrity informačnej a znalostnej databázy tejto spravodajskej služby zničením tých dokumentov alebo ich častí, ktoré neobsahujú osobné údaje alebo údaje o súkromí dotknutých osôb získané nezákonným použitím ITP.

40. V sťažovateľovom prípade z toho vyplýva povinnosť SIS zničiť okrem samotných záznamov, ktoré boli získané na základe súhlasov 1 a 2, aj kópie týchto záznamov (ak boli vyhotovené) a všetky doslovné prepisy záznamov, resp. kópie týchto prepisov, ktoré sú v dispozícii SIS, ako súčasť tzv. primárneho materiálu získaného nezákonným použitím ITP. Povinnosť zničenia sa však vzťahuje aj na tzv. sekundárny materiál, ktorý má SIS v dispozícii a bol vytvorený na základe primárneho materiálu. Za sekundárny materiál je v tomto zmysle potrebné považovať analytické zápisy, správy alebo zhrnutia (materiály) vytvorené na základe primárneho materiálu, ktoré obsahujú osobné údaje sťažovateľa alebo informácie odhaľujúce jeho súkromie. Povinnosť zničenia sa, naopak, netýka materiálov alebo ich častí v dispozícii SIS obsahujúcich výlučne informácie, ktoré nie sú osobnými údajmi sťažovateľa a pre svoj čiastkový, všeobecný alebo technický charakter ani neodhaľujú súkromie sťažovateľa.

41. Ústavný súd si uvedomuje, že uvedené závery predstavujú prekonanie právneho názoru týkajúceho sa uloženia sekundárneho materiálu v informačných systémoch SIS, vysloveného v uznesení č. k. III. ÚS 490/2015-310 zo 6. októbra 2015, na ktoré ústavný súd odkázal aj v meritórnom náleze v predmetnej veci č. k. III. ÚS 490/2015-367 z 2. februára 2016, no zároveň konštatuje, že rozsudkom EŠLP z 20. júla 2021 bol tento právny názor prelomený, o čom svedčia aj nadväzujúce rozhodnutia ústavného súdu, konkrétne nálezy č. k. III. ÚS 611/2022-62 z 29. marca 2023 (vo veci súvisiacej ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti krajskému súdu) a č. k. III. ÚS 117/2023-64 z 12. októbra 2023 (o povolení obnovy konania pred ústavným súdom v aktuálnej veci sťažovateľa).

42. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd vyslovil, že Slovenská informačná služba nezničením výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov získaných na základe rozhodnutí krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006, ktoré boli následne ústavným súdom zrušené ako nezákonné, porušila základné právo sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života zaručené v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 listiny, ako aj jeho ľudské právo na rešpektovanie súkromného života zaručené v čl. 8 dohovoru, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

43. Podľa prvej a tretej vety čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, pričom môže zároveň zakázať pokračovanie v ich porušovaní alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil tieto práva alebo slobody, obnovil stav pred porušením.

44. V záujme účinnej a efektívnej nápravy zisteného porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa a obnovy stavu pred ich porušením ústavný súd taktiež prikázal Slovenskej informačnej službe, aby zničila primárny materiál a sekundárny materiál týkajúci sa sťažovateľa získaný nezákonným použitím informačno-technických prostriedkov na základe súhlasu 1 a súhlasu 2 a písomne o tom sťažovateľa informovala, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

45. Z príkazu ústavného súdu Slovenskej informačnej služby v druhom bode výrokovej časti tohto rozhodnutia vyplýva povinnosť SIS vykonať lustráciu vo svojich informačných systémoch a databázach a identifikovať primárny a sekundárny materiál v rozsahu vymedzenom v bode 40 odôvodnenia tohto rozhodnutia. Následne bude povinnosťou SIS informovať o čase a mieste zničenia krajský súd a umožniť prítomnosť príslušného sudcu krajského súdu pri zničení uvedeného materiálu v zmysle § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním.

46. Vzhľadom na okolnosti prípadu je zrejmé, že SIS už nemôže dodržať poriadkovú lehotu 24 hodín upravenú v § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním, ktorá začína plynúť od protiprávneho použitia ITP. Ústavný súd zároveň pripúšťa, že vzhľadom na časový odstup od použitia ITP môže byť splnenie povinnosti SIS týkajúcej sa identifikácie materiálov podliehajúcich zničeniu spojené s istou mierou časovej a administratívnej náročnosti. V kontexte uvedených skutočností, prihliadajúc na § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde, je povinnosťou SIS postupovať pri plnení povinností vyplývajúcich z tohto rozhodnutia bez zbytočného odkladu v lehotách zodpovedajúcich objektívnej náročnosti ich realizácie.

47. V uvedených súvislostiach ústavný súd dodáva, že neakceptoval argumentáciu SIS o nemožnosti identifikácie sekundárneho materiálu s ohľadom na zničenie záznamov, ku ktorému došlo 2. apríla 2008. Vzhľadom na zameranie a charakter činnosti SIS, ako aj jej odborné kapacity a spôsobilosti je podľa názoru ústavného súdu v silách SIS identifikovať materiál podliehajúci zničeniu prostredníctvom metaúdajov, resp. registratúrnych údajov informačných systémov SIS, prípadne v kombinácii s analýzou obsahu samotných dokumentov (v krajnom prípade aj použitím vylučovacej metódy, teda vylúčením zo zničenia dokumentov a materiálu týkajúcich sa sťažovateľa, získaných iným spôsobom ako z nezákonného použitia ITP, ak by taký materiál v dispozícii SIS existoval).

48. Súčasťou príkazu ústavného súdu Slovenskej informačnej služby v druhom bode výrokovej časti tohto rozhodnutia je napokon aj povinnosť SIS písomne informovať sťažovateľa o zničení primárneho materiálu a sekundárneho materiálu týkajúceho sa sťažovateľa získaného nezákonným použitím informačno-technických prostriedkov na základe súhlasu 1 a súhlasu 2. Táto povinnosť nevyplýva z § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním. Ústavný súd ju Slovenskej informačnej službe uložil na základe čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. d) zákona o ústavnom súde ako súčasť opatrení na nápravu zisteného porušenia základných práv a slobôd

sťažovateľa a obnovu stavu pred ich porušením, a to v záujme právnej istoty sťažovateľa týkajúcej sa vykonania tohto nálezu ústavného súdu.

49. Obsah uvedenej písomnej informácie musí jasne a zrozumiteľne potvrdzovať, že SIS zničila primárny materiál a sekundárny materiál týkajúci sa sťažovateľa, získaný použitím informačno-technických prostriedkov na základe súhlasu 1 a súhlasu 2. Zároveň musí obsahovať údaje, kedy sa tak stalo. V prípade, ak by k zničeniu primárneho materiálu alebo sekundárneho materiálu podliehajúceho povinnosti zničiť ho v zmysle tohto nálezu došlo už skôr (pred týmto rozhodnutím ústavného súdu), musí byť údaj o tejto skutočnosti taktiež obsiahnutý v písomnej informácii, ktorú je SIS povinná poskytnúť sťažovateľovi podľa bodu 2 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

50. V rozsahu definovanom v predchádzajúcom bode nemôže byť informácia, ktorú je SIS povinná poskytnúť sťažovateľovi podľa bodu 2 výrokovej časti tohto rozhodnutia, predmetom utajenia, keďže sa týka nápravy porušenia jeho základných práv a slobôd [§ 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov].

V.

Trovy konania

51. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľovi aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom. Trovy konania sťažovateľa pozostávali z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2024 (replika k vyjadreniu SIS). Odmena za zostávajúce úkony právnej služby (podanie ústavnej sťažnosti a jej doplnenia) už bola zohľadnená a priznaná v rámci nálezov ústavného súdu č. k. III. ÚS 97/2012-229 z 20. novembra 2012 a č. k. III. ÚS 117/2023-64 z 12. októbra 2023.

52. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 predstavovala v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023 (§ 20d vyhlášky) sumu 208,67 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 vyhlášky predstavovala sumu 12,52 eur. V roku 2024 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby sumu 343,25 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 13,73 eur. Výška odmeny právneho zástupcu tak predstavovala sumu 551,92 eur a výška náhrady jeho hotových výdavkov sumu 26,25 eur, t. j. spolu išlo o sumu 578,17 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty, už uvedená suma sa v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšila aj o daň z pridanej hodnoty vo výške dvadsať percent, t. j. o sumu 115,63 eur.

53. Celkovo tak bola sťažovateľovi priznaná náhrada trov konania v sume 693,80 eur. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Slovenská informačná služba povinná uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu